

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdagué Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 4 rals al mes.
Fora. 14 » trimestre.
Un número sol. 5 céntims.
Anuncis á preus convencionals.

Teatro Principal.— Està en venda un dels millors
palcos del 1.º pis d' aquest
Teatro. En la Administració d' aquest diari donarán mes detalls.

Servey de trens pera passatjers en la Estació de Sabadell

ASCENDENTS				HORA, ESTACIÓ		HORA, CIUTAT	
Pera	Manresa,	Mixto	220	6	horas 52. Demati	7	horas 15. Demati
»	Manresa,	Mixto	222	8	» 41. »	9	» 07. »
»	Zaragoza,	Correu	360	10	» 37. »	11	» »
»	Tarrassa,	Tranvia	2250	12	» »	12	» 23. »
»	Lleyda,	Mixto	270	2	» 29. Tarde	2	» 52. Tarde
»	Manresa,	Exprés	252	5	» 43. »	6	» 06. »
»	Tarrassa,	Tranvia	2252	7	» 03. »	7	» 31. »
»	Manresa,	Exprés	250	8	» 17. Nit	8	» 40. Nit
DESCENDENTS				HORA, ESTACIÓ		HORA, CIUTAT	
De	Tarrassa,	Tranvia	2251	5	horas 38. Demati	6	horas 01. Demati
»	Manresa,	Tranvia	2253	8	» »	8	» 23. »
»	Manresa,	Mixto	231	9	» 34. »	9	» 57. »
»	Lleyda,	Mixto	231	12	» 04. Tarde	12	» 27. Tarde
»	Tarrassa,	Mixto	297	1	» 12. »	1	» 35. »
»	Manresa,	Mixto	293	3	» 12. »	3	» 35. »
»	Zaragoza,	Correu	261	5	» 10. »	5	» 33. »
»	Manresa,	Mixto	235	8	» 15. Nit	8	» 38. Nit

Sortidas de Barcelona pera Sabadell. (Hora ciutat). Demati: 6'08, 8'03, 10'08, 11'28.
Tarde: 1'58, 5'18, 6'28, 7'53.

Pera tots los trens serveixen los bitllets senzills de preu reduhit, escepte 'ls següents: Expressos 252 y 250, correu 261 y tranvia 2253. Pera 'l correu 260 serveixen los bitllets senzills sols pera Lleyda; pera las estacions intermitjas sols s' expendeixen bitllets de preu ordinari. En tots los trens s' admeten passatjers de las 3 classes.

Tots los trens s' deturan en l' Apeadero de la Rambla, escepte 'ls correus.

DISCURS DOCTRINAL

de D. Francesch Barata, llegit en la vetllada inaugural del curs de 1897-98 del Centre Català de Sabadell.

(Conclusió.)

D' allí arrenca la verdadera causa de nostres malts, puig si be en virtut del *Decret de Nova planta*, convensut tal volta Felip V de l' injusticia del cástich que 'ns havia imposat, ens retorná en 1716 los furs, usos y lleys que havian estat en vigor en las provincias forals; la veritat es que no foren restablertas nostres Corts y Catalunya careix desde aquella época de legislador propi, que cuydi de promulgar aquelles lleys, que, reflexo fiel de nostres costums desenvolupadas á la mida que ho anavan exigint noves circumstancies satisfeyan, de modo tan complert, nostres necessitats.

Desde alashoras Catalunya careix de Corts qu' atengui als interesos d' aquesta regió, desde alashoras Catalunya ve sufrint cada dia noves humiliacions per part del Govern centralista, desde alashoras Catalunya veu sacrificats sos interesos en aras dels de Castella anomenats generals; desde alashoras Catalunya ha de veurer regit son destí per representants que desconeixen son dret y sas costums, que sacrifican moltes vegadas fins inconcientment per sa ignorancia; desde alashoras Catalunya ha vist poch á poch desapareixer algunas de sas mes venerandas institucions, promesas respectar; y s' hi han avuy tan desvergonyit que al pas emprés prompte no quedarà de nostre dret mes que un recort, que 's conservarà com se guarda el d' una persona estimada á qui la mort ha arrancat d' entre nosaltres.

Be se 'ns prometé conservar nostres furs, usos y lleys, pero ¡ay! que aquesta promesa fou ben enganyadora y encara que lo vigent Códich civil nos diga en son article 12 que las provincias y territoris en que subsisteixi dret foral, lo conservarán en tota sa integritat, sens que sufrexi alteració son actual régimen jurídic, escrit ó consuetudinari ab sa publicació, comensa ja á ser llarga la seria de Sentencias d' aquell Tribunal que mes ha de vetllar per la conservació del Dret y de la Justicia, que declaran aplicables á las regions forals, disposicions que may devian estar vigents fora de las provincias que segeixen sas relacions jurídicas per l' esmentat Códich.

Lo prescrit per lo citat article 12, lo mateix que las disposicions d' indole semblant, no tenen altre fi que daurar la píldora de la unificació del dret y á pretext d' interpretacions mes ó menys arbitrarias, y contra las quals no s' ens concedeix cap recurs, anarnos acostant de mica en mica al dret que 'n diuen general, sens que ho sia, esperant l' ocasió de férnoslo empassá la prevalentse de la decadencia de nostre caracter, puig acostumats á sufrir, acceptém ja si be protestant pero no prou energicament, cada dia, noves impositcions; abaixant lo cap pera parar mi-

l'lor lo colp, en lloch d' alzarlo energicament y plantar cara, exigint lo que de dret ens pertoca, lo que no se 'ns pot negar com negarsens no 's pot l' ayre que respirém, l' aliment cotidià que necessitem pera nostra vida y conservació de nostras forsas.

Desaparescudas, donchs, nostras antigas Corts deixém de possehir l' element mes indispensable pera la conservació de nostre dret, puig constituïda la societat per una massa d' indivíduos y per lo tant, com ells susceptibles de perfecció, desentrotillo y progressos, á la mida que cambian las circunstancias que motivaren determinadas disposicions juridicas, deuen permutarse aquellas per altres mes acomodadas al moment de sa promulgació; puig encara que sia veritat que las disposicions del dret catalá, del dret canónich y, sobretot, romá anomenat *rahó escrita* vigents á Catalunya ab caracter de supletoris, com á disposicions meditadas, conciensudas y dictadas ab verdader coneixement de causa, poseheixen una de las qualitats principals de la ley ó sia la *permanencia*, fins el punt de que l' inmensa majoria d' ellas satisfán avuy, de la mateixa manera que ho feyan al esser dictadas, nostres necessitats, y regulan perfectament nostres relacions juridicas; no es menos cert qu' altre dels requisits que deuen reunir es el de ser *convenient al lloch y temps y correspondre á las novas necessitats* que ocasiona 'l progrés y desarrollo de la humana naturalesa; exigint lo cambi de las caygudas en des-ús per altrás acomodadas al moment actual lo cual no pot lograse d' altre manera que per medi d' un legislador que conegui nostre caracter, nostre dret, nostres costums, nostres precedents historichs y nostres novas necessitats que dehuen satisferse.

Que nostres cossos colegisladors tal com están avuy organissats no solsament no volen, sino que no poden atendre als interessos regionals, está en l' ànim de tots nosaltres. Ben sabut es la manera com se forman y qui 'ls constituheix, ben sabut es que allí 's sacrifica tot als interessos de partit y avants que consultar á sos podendants, avants d' atendre á sos representats, (hi ha poquissimas excepcions) dehuen fer la visita d' atenció 'l quefe de son partit ó fracció, pera saber en quin sentit han d' emetre son vot, puig que de lo contrari s' exposarian á disgustarlo y veurian tancada en lo succesiu la menjadora que se 'ls obri, ja que únicament á sa influencia y protecció dehuen la representació qu' ostentan; y de son districte sols ne coneixen á mitja dotzena de cacichs y 'ls vins y menjars que se serveïven en las taulas quant la vegeren *honrada* per 'l *futuro diputado* al dignarse fer una visita de propaganda y de atenció al ser proposat pera representarlos en Corts.

Lo que demaném no és injust com volen suposar nostres adversaris, no es atentori á la unitat del Estat, puig dintre d' aquesta hi cap la varietat de l'legislacions acomodadas á las necessitats de cada regió, com ho proba l' exemple d' Alemanya, Inglaterra, Suïza y altres; lo que volém, y 'm concreto á la part l'legislativa, son unas Corts que compreguessin

nostres necessitats y las atenguessin; que coneixedoras de nostres interessos los fomentessin en lloch de perjudicarlos, que al dictar las disposicions per las quals haigim de regir-se nostres relacions jurídicas, ho faigim ab consciencia clara y perfecte coneixement de causa, y finalment que nostres legisladors fossin elegits ab veritat pel poble y atenguessin als interessos generals avants que tot, convensuts de que allí deuen vetllar per lo bé de sos representats y que hi son posats pera la conservació de sos drets y no per sas miras particulars y determinats fins polítichs.

Y no s'ens califiqui tampoch d'intransigents, puig prescindint del dret de recobrar pera Catalunya sa autonomia legislativa, duas proposicions s'han elevat als poders públichs; una en la memoria presentada á S. M. lo Rey D. Alfons XII en virtut d'acort prés en la reunió celebrada á la Llotja l' 11 de Janer de 1885 y altre aprobada per l' Assamblea de Reus en Maig de 1893, que no fou més qu' aplicació á Catalunya de lo establert per los autors de la esmentada memoria ab caracter general, aixó es: crear una Comissió de Códichs á Catalunya que essent exclusivament composta de catalans tingués la facultat de proposar las reformas que sian convenientes al dret civil catalá; no tenint efecte cap disposició que pugui alterar l' estat actual de la legislació catalana sense informe previ favorable de la comissió que deuría elegir-se pera las entitats de Catalunya que sian mes idóneas.

Aquest medi hauria servit per de moment, com á salvaguardia de nostre dret, pero com era d'esperar abduas exposicions han tingut la callada per resposta, y en lloch d'atendre á sa justicia, ja veyeu la conducta del govern central en vers nostre regió, ja veyeu son indigne comportament, despreciantnos, desatenguentnos, imposantnos cada dia novas travas y novas humiliacions.

Hora seria, ja, puig los desenganys son ben numerosos, de que tots vos convencesiu de la inutilitat de nostres demandas; de que las imposicions que sufrim y de que som víctimas, no fan mes que donar alas als de dalt pera vexarnós mes y mes; que no serveix remanar encare que sia amparats per lo dret y la rahó pera ser atesos; hora seria, ja, de que tots sortíssim de nostre ensopiment y devant de la realitat dels fets, auessim nostres esforços, prescindint de miras mesquinas, pera retornar á Catalunya lo que l' hi pertoca, pera imposar lo respecte al dret que 'ns llegaren nostres antepassats, tota vegada que no d'altre manera lográrem sa conservació, vejent desapareixer las mes venerandas institucions de nostra terra, las que 'ns feren grans y poderosos.

HE DIT.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sants del dia—Dedicació de la catedral d' Osma.—S. Feliu de Valois, conf. y fund. Edmond; rey y mr. á Inglaterra, Gregori Capolita, confessor.—Santas Sila ó Sela mr. Majancia verge y mr.

Parroquia de S. Feliu.—Missas de difunts de sis á vuyt al S. S.; á dos quarts de vuyt á Montserrat y á S. Joseph; á las vuyt á S. Joan; á un quart de non, aniversari General, obligacions de la familia Salvany; á las deu, altre per obligacions de la familia Turull.

Parroquia de la Concepció.—A las sis missa á l' altar de S. Joseph; á dos quarts de vuyt en sufragi de D. Pau Pujol y Pratjusá.

Iglesia de M. ... Escolapias.—Vigilia de la Presentació de Nta. Sra. s' anticipará en aquest Colegi dita festa, celebrantse a las vuyt Comunió General ab plática preparatoria, presentant á las senyoretas alumnas en l' ofertori lo ciri de costum en recor del citat misteri.

Iglesia de la Misericordia.—Las alumnas d' aquest Colegi obsequiarán á la Vergo en sa Presentació ab los cults següents: Al demati á dos quarts de vuyt Comunió general; á dos quarts de nou professó; á las deu ofici solemna cantat per las Religiosas. A la tarde á las cinch cant de Trisagi María; sermó á carrech del eloquent orador sagrat Rnt. don Joseph Cardona, himne final y besamans.

Notas oficiales

En lo Registre Civil d' aquesta ciutat s' han fet las següents inscripcions durant lo dia 9l.

Defuncions: Joseph Pascual Quer, 5 anys y mitj.

Naixements: Teresa Poch Vilet.

NOVAS

Dijous passat á las sis de la tarde fou robada la casilla del ferro-carril número 136, existent mes avall de la casa de camp de *can Miró*.

Lo fet succehí de la manera següent: Lo guarda barreras Marian Arbonés, de punt de dia, del pás anivell k. 348 ó siga del que don pás á la *Torre d' en Badia*, entre aquesta ciutat y Sardanyola, al retirarse de sa feyna diaria després de passat lo tren correu de la tarde, s' encaminá via amunt en direcció á la casilla en qüestió, anant armat d' una carrabina, y al trovarse á una distancia de 500 metros abans d' arribari, fou soptat per dos desconeguts sense donarli temps de prepararse pera la defensa, lligantlo de mans y portantlo á la seva casilla ahont l' obligaren á que truqués essent natural que la seva dona obrís al reconeixer qu' era 'l seu home. Un cop allí entraren tantcantse á dintre y lligant de peus y mans al guarda y á la seva dona, exigintlos hi baix pena de mort la poca pobresa que tenian, que 's componia de 12 duros.

Los lladres al marxar s' emportaren la carrabina y revolver del guarda, tancant la porta y deixant á dintre lligats als pobres robats, qui se desferen ells mateixos, ab las dents, de las lligaduras.

Del fet s' en doná coneixement al sobrestant de la companyia qui maná avisar á la guardia civil qu' immediatament 's personá al lloch del succés.

Avuy á las set del matí, se donará comens á un devot Septenari, en la Parroquia de S. Feliu, dedicat al Patriarca S. Joseph, en preparació de la festa de sos Desposoris y ab missa en son propi altar.

Havent acordat lo Foment del Travall Nacional oposarse per tots los medis legals á la autonomia aranzelaria de Cuba, son President, nostre distingit compatrici don Joan Sallarés ha telegrafiat á las Lligas Viscainas y Asturianas, al Gremi de Fabricants d' aquesta ciutat y al Institut Industrial de la vohina Tarrasa, suplicantlosi envihin representants á Madrid pera qual lloch sortirá avuy una Comissió del Foment ab objecte de treballar entre tots pera la salvació de la industria, agricultura y comers de nostra desdixada Catalunya, tant en périll en las actuals circunstancias. També s' ha telegrafiat als diputats á Corts, senyors Balaguer, Ferratjes, Sala y Rosell, (sens dupte s' han descuidat de 'n Bustillo) esperant que en sa calitat de representants de Catalunya prestarán son més decidit apoyo.

Végis los telegramas referencia:

«Llia Viscaina, Lliga Asturiana, Gremi de Fabricants de Sabadell, Institut Industrial de Tarrasa.—Pera oposarse resoltament concessió autonomia aranzelari parlament antillá sortirá demá dissapte comissió cap á Madrid. Preguém envihin representació.—Lo President, Sellarés.»

«Victor Balaguer, Narqués Montroig, Joan Rosell, Alfons Sala—Madrid.—Significant ruina indus ria y marina patria concessió autonomia aranzelaria Cuba, Foment acordat oposarse enérgicament dita concessió. Demá surtirá comissió esperant en patriotisme representants Catalunya decidit apoyo.—Lo President, Sellarés.»

Ministre Ultramar.—Madrid.—Hevent deixat vapor Filipinas considerable càrrega, prengué V. E. interposi influencia Companyia Transatlántica pera que habiliti vapor extraordinari.—Lo President, Sellarés.»

Próxima l' época de donar comens al repartiment de 1898 á 1899, advertim als contribuyents per fincas rústicas y urbanas y per ganaderia que podan presentar los documents qu' acrediten las transmissions ó adquisicions per herencia, compra ó permuta, ja en las capitals de provincia, en las comisions d' evaluació, ja en los demás pobles en los respectius Ajuntaments.

Lo dia 15 del vinent Febrer acabarà l' plasso pera que pugan figurar en los registres fiscals, apendix y amillaraments los nous propietaris.

Los minyons que compleixin lo dia 31 de Desembre próxim 18 anys, ó 'ls hajan ja complert, deurán presentarse en los respectius Ajuntaments y solicitar la inscripció pera esser inclosos en l' allistament de Janer de 1898.

Ha sigut presentat á la Academia de Bonas Lletras, pera ocupar la vacant que hi deixá lo malaguanyat don Marian Aguiló y Fuster, lo notable escriptor mallorquí y expresident dels Jochs Florals, don Ramon Picó y Campamar.

Lo *meeting* qu' anunciarem ahir, organissat per lo *Comité federal*, d' aqueste, té per objecte fer propaganda á favor del servey militar obligatori.

Hi pendrán part varis oradors y entre ells los Srs. Vallés y Ribot y Laporta.

Dit *meeting* tindrà lloch demá diumenge en lo teatro Cervantes á las tres de la tarde.

El anillo de hierro, sarsuela qu' estava anunciada pera dijous passat en lo teatro d' Euterpe, á última hora se tingué de suspendrer per causas imprevistas y la empresa en son lloch posá en escena la sarsuela *El postillon de la Rioja*, que resultá un fracás, per part de tota la companyia.

S' ha constituït en aquesta ciutat una nova societat colectiva, baix la rahó social de *Oller y Margenat* ab l' objecte de fabricar, comprar y vendrer, tota classe de teixits de llana.

L' administració, gerencia y firma á cárrech dels dos socis don Joseph Oller y Comadrán y don Joseph Margenat y Tobella.

Demá diumenge, se celebrarà á Tarrasa la anomenada fira d' hivern que tanta animació porta á aquella ciutat.

Los diaris d' Italia fan grans elogis de la «Capella Nacional Russa» que baix la direcció del mestre Slavianski d' Agreneff ha donat una série de concerts en las principals ciutats italianas, en las quals, igualment que á Barcelona, han obtingut gran éxit los cants populars d' aquell país.

S' están acabant los ponts de fàbrica sobre 'l riu Ripoll y sobre la riera de Sentmanat, en la secció de carretera provincial de Tarrasa á Sentmanat, y ha comensat la obertura de fonaments del viaducte de Guinart, en la mateixa secció.

Haquedat constituït lo Consistori de Jochs Florals del próxim any de 1898, havent pres possessió de sos cárrechs los Mantenedors elegits en la sessió celebrada 'l dia 10 del corrent Novembre, per lo cos d' Adjunts. Foren designats, com á President don Francisco Romaní y Puidengolas y com á Secretari don Pelegrí Casades y Gramatxes, Proximament se pu-
'l Cartell.

Segons se 'ns diu, s'ha agravat en sa malaltia nostre amic D. Salvador Gosalvez.

Preguem á Deu li concedeixi un bon remey.

PIANOS de totes classes, nous y usats. COMAS, Rambla, 93 casa de confiança.

TELEGRAMAS

Madrid, 19, 4 t.—Lo govern ha rebut un extens telégrama del general Gamarra en lo quiu dona compte de la entrevista ab lo general Weyler. Lo *casi pacificador* ha rectificat completament tot quant digué en la manifestació de la Habana. Ha fet grants protestas de adhesió al Govern constituït. Total un pastitxo.

Lo general se dirigeix á Barcelona fent escala á Cadiz,

Tant bon punt fondejà lo «Montserrat» á la Coruña, lo general redactà un expressiu telégrama á la Reyna.

Madrid, 19, 6'30 t.—«El Heraldo» se ocupa dels perjudicis qu'ha de causar á Catalunya la autonomia aranzelaria que 's projecta otorgar á Cuba. Per primera vegada á la vida fa l'ofici de proteccionista. Aixó li va be pera combatir l'autonomia.

CAMBIS

Londres á 90 dias fetxa	33 d.
» á la vista.	33'40 p.
Paris. » »	32'60

Pianos nous y assegurats de tot defecte de construcció per 5 anys. Los nous se venen desde 150 duros y son construïts ab march de metall, bona pulsació y candeleros dobles

Pianos usats n'hi hán 5 pera vender, á preus econòmichs.

Aquesta casa s'encarrega de tota classe de afinacions y reparacions.

— DIRIGIRSE A —

JOAN COMAS FAURA

Rambla, 93. — SABADELL

Pera Hogar

una magnífica cuadro capás pera 14 talers mecánichs, ab sa corresponent forsa á vapor, y dúas grants cuadras, propias pera magatzém, dipòsit ó industria, en lo vapor del *Infern*, carrer de Calderón.

Informará l'encarregat del vapor.

Impremta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderón, 36. — SABADELL.